

Obeležje je odkril Stane Modrijančič, ki je komaj dvanaajstleten za las ušel smrti.

Odkrili obeležje v spomin na poboj talcev in požig

Na pogorišču tli novo upanje

Poleg Strmca, kjer so Nemci ustrelili 16 talcev, je med drugo svetovno vojno zelo trpelo tudi Stanovišče v Breginjskem kotu, kjer so pobili enajst talcev in vas dvakrat požgali. V spomin in oddolžitve so pred dnevi postavili obeležje, zraven je tudi tabla z opisom dogodkov.

STANOVIŠČE ▶ *"Nekdanji rodovi vasice Stanovišče so v boju za obstanek na skromni zemlji prestali številne težke preizkušnje. Posebno vojne so kruto zaznamovale zgodovinski spomin. Po sedmih desetletjih se oddolžujemo s postavitvijo obeležja,"* se je v nedeljo na prireditvi skupaj z mnogimi trpljenju poklonil predsednik krajevnega odbora zveze borcev Kobarid **Vojko Hobič**.

Prvič so vas požgali v času Kobariske republike v začetku septembra 1943, ko je nemška vojska po zavzetju Kobarida prodirala proti Breginju. Po partizanskem napadu so Nemci v besu požgali najbližjo vas, čeprav

Stanoviščani v spopad niso bili vpleteni.

Po dobrih štirinajstih mesecih, 19. februarja 1945, je udarila še hujša tragedija. Tistega dne se je vozilo z nemškimi vojaki peljalo proti Kobaridu. Borci 1. čete 1. bataljona Operativnega štaba za Zapadno Primorsko so pod vasjo sprožili mino, ki je v eksploziji poškodovala vozilo, nekaj vojakov je bilo ranjenih, nemški major je kasneje v Starem selu umrl. Nemci so se v besu znesli nad nedolžnim prebivalstvom.

Stane Modrijančič, ki je bil takrat dvanaajstletni fantič, se spominja strašnih dogodkov. Nemci so vsekup

streljali in vse hiše z živino vred do tal požgali. Ljudi so gnali na cesto pod vasjo in jih postavili v vrsto. Esesovec je med vaščani naključno odbral enajst moških, v dveh primerih sta bila med nesrečniki po dva iz ene družine, oče in sin, najmlajši star komaj petnajst let. *"Tudi proti meni je že stegnil roko, a je na rotnje matere in none nemški poročnik dal esesovcu znak in ga s tem pozval, da me je pustil v materinem naročju,"* se spominja, kako je za las ušel smrti. Izbrane moške so ustrelili na mostu v Borjani.

Tretja tragedija je prišla s potresom, ki je leta 1976 vas porušil. Novo so gradili nižje, ljudje so se izseljevali. Zadnje čase pa se v staro vas z nekaj obnovljenimi hišami vrača življenje. Hišo obnavlja tudi **Ana Filipič**, ki sicer živi v Ljubljani, vendar se vse pogostejše vrača na nekdanji dom. **NEVA BLAZETIČ**